

Štvrťročník 3. ročník 1/2011

Vodný Žurnál

Téma

strana **17**

**Keď voda ohrozuje
životy ľudí a ich zdravie**

VVS, a.s. odovzdala deťom ZŠ ďalšie vodné fontánky...

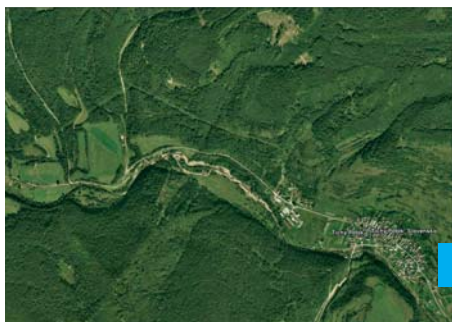
3

4

6

9

10

3 Aktuality

- VVS, a.s. odovzdala pitné fontánky
- Akreditácia znamená povinnosť i záväzok lepšie pracovať
- Svetový deň vody vo VVS, a.s.
- Životu nebezpečnú manipuláciu s plyným chlórrom nahradzujú granuly kuchynskej soli
- Pitný režim v kocke

8 Téma

- Vodárenská nádrž Tichý potok: Potrebné a jediné vyhovujúce riešenie

10 O ľuďoch

- Vodárčina nie je remeslo, je to poslanie
- Držím sa hesla: Ak viem, rád pomôžem

17 Téma

- Keď voda ohrozuje životy ľudí a ich zdravie

15

17

Vodný žurnál – časopis Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, 040 01. www.vvs-as.sk, www.vodarne.eu.

Vydavateľ: Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, Košice 040 01. **Šéfredaktor:** Mgr. Martina Hidveghyová, **e-mail:** hidveghyova@penelopa.sk, **Zástupca šéfredaktora:** Mgr. Adriana Marušinová **e-mail:** marusinova@penelopa.sk, **Zodpovedný redaktor:** PhDr. Peter Furmaník, **Redaktori:** Mgr. Lucia Kapitančíková, Helena Sviatková, Helena Sičáková, Ing. Jana Petraková, Henrieta Krištofová, Jana Pavliková, Mgr. Ivana Adamečková, Bc. Eva Harakalová, Gabriela Ďurková, Alena Pangráčová-Piterová. **Sídlo redakcie, príjem inzercie:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, Košice 040 01, **tel./fax:** +42155 677 00 76. **Grafika a sadzba:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., **Tlač:** Rotaprint Košice. Autorské práva vyhradené. Akékoľvek rozmnožovanie textu, grafiky a fotografií vrátane údajov v elektronickej podobe, len s predchádzajúcim písomným súhlasom redakcie. Nepredajné.

VVS, a.s. odovzdala pitné fontánky

Východoslovenská vodárenská spoločnosť sa postarala o exkluzívny pitný režim v niekoľkých košických školách. Chladivým prúdom čistej vody z pitnej fontánky sa môžu osviežiť deti 62 ZŠ na východnom Slovensku, z toho 6 pitníkov bolo odovzdaných úspešným výhercom projektu Zelené mesto.

Pitnú fontánku osobne slávnostne odovzdal generálny riaditeľ VVS, a.s. Ing. Stanislav Hreha riaditeľovi Mgr. Vladimírovi Šamajovi (viď. na foto vľavo) a deťom ZŠ na Gomerskej ulici v Košiciach, 24. 2. 2011. (red)

Foto: archív redakcie

Akreditácia znamená povinnosť i záväzok lepšie pracovať

Počet akreditovaných laboratórií pitných i odpadových vôd sa v tomto roku opäť rozrástol. Bližšie o tom hovoríme s vedúcou útvaru chemicko-technologických činností VVS, a.s., **Ing. Natašou Riganovou**:

- V súčasnosti pôsobí v podmienkach našej spoločnosti 13 laboratórií, z toho osem laboratórií pitných vôd (LPV) a päť laboratórií odpadových vôd (LOV). Len pre úplnosť pripomeniem, že prvé osvedčenie o akreditácii sme získali ešte v roku 2005 pre Špecializované laboratórium vôd (ŠLV) Košice. V roku 2007 po rekonštrukcii laboratória odpadových vôd (LOV) Košice sme začali proces akreditácie a vo februári 2008 sme získali osvedčenie aj pre toto laboratórium. V tom istom roku sme rozšírili svoje služby o akreditované odbery pitných a odpadových vôd. V roku 2009 sa začala príprava akreditácie ďalších laboratórií, a to LOV Humenné a LOV Prešov - Kendice. Osvedčenie o akreditácii pre tieto laboratória nám bolo vydané v marci 2010. V tomto roku k nim pribudlo Laboratórium pitných vôd (LPV) Michalovce.

Môžete bližšie predstaviť toto pracovisko?

- Ide o laboratórium, ktoré vykonáva rozbery pitných vôd v zmysle platných legislatívnych predpisov, pričom rozbery

sú určené na kontrolu a získavanie **pravidelných informácií** o stabilite vodárenského zdroja a účinnosti úpravy vody a jej kvalite. Laboratórium je situované v objekte ÚV Hrádok. Pracuje v ňom deväť ľudí vrátane vzorkára a vedúceho. Pôsobnosť laboratória je pre okresy Michalovce, Sobrance, Humenné, Medzilaborce, Vranov nad Topľou a Trebišov.

Hovorí sa, že získanie dokladu o akreditácii nie je žiadnym víťazstvom, ale iba záväzkom.

- S tým môžem len súhlasiť. Získanie osvedčenia o akreditácii pre to-ktoré laboratórium je síce istou formou ocenenia práce, to treba povedať, ale v prvom rade laboratórium akreditáciou získava spôsobilosť vykonávať skúšky neustranne a dôveryhodne. Výsledky skúšok sú medzinárodne uznávané - vo všetkých krajinách EÚ. Tieto výsledky sú akceptovateľné pri právnych úkonoch.

To je z hľadiska laboratória. Ale čo z hľadiska celej vodárenskej spoločnosti?

- Myslím si, že osvedčenie o akreditácii laboratória je pre všetkých pracovníkov vodárenskej spoločnosti určitým záväzkom i povinnosťou dodávať ľuďom kvalitnú a zdravotne bezpečnú pitnú vodu a rovnako kvalitne a zodpovedne odvádzať a čistiť odpadové vody. A v tomto hrajú laboratória veľmi dôležitú a nezastupiteľnú úlohu. (fur.)

Svetový deň vody vo VVS, a.s.

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. už tradične oslavuje Svetový deň vody spolu s verejnosťou a ponúka zaujímavé aktivity aj tento rok.

ANALÝZA VODY ZDARMA

22. marca 2011 mali zákazníci VVS, a.s. príležitosť overiť si kvalitu vody, ktorú pijú. Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. ponúkla vykonanie bezplatnej analýzy vody z domových studní (nie z verejného vodovodu) v ukazovateli dusičnany (NO₃-).

Táto možnosť bola pre záujemcov, ktorí doručili vzorku vody v čistej uzavretej sklenenej alebo PET fľaši s minimálnym množstvom 0,3 l (odobratú v ten istý deň) do zákazníckeho centra príslušných závodov VVS, a.s. Košice dňa 22. 3. 2011 v čase od 8.00 do 14.00 hod. Výsledky analýzy boli záujemcom oznámené hneď na mieste.

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ – PREHLIADKA VYBRANÝCH VODÁRENSKÝCH OBJEKTOV

VVS, a.s. otvorila aj tento rok brány vybraných vodárenských objektov pre záujemcov z radov širokej verejnosti, v čase 21. - 24. marca 2011 možnosť prehliadky vybraných vodárenských objektov:

úpravní vŕd (ÚV), čistiarní odpadových vŕd (ČOV) a vodohospodárskych laboratórií pre individuálnych záujemcov aj pre organizované skupiny s odborným výkladom.

SÚŤAŽ - VYTVOR „POD-VODNÍK“

Školáci aj tento rok môžu ukázať svoju kreativitu v zaujímavej súťaži – Vytvor „pod-vodník“ pod pohár s pitnou vodou. Úlohou je vytvoriť a zaslať kreslený obrázok – návrh na okrúhly „pod-vodník“ pod pohár s pitnou vodou. Do súťaže sa môžu zapojiť žiaci ZŠ.

Najlepší návrh bude podkladom na vytvorenie skutočných „pod-vodníkov“ pre VVS, a.s.. Ocenení budú autori troch najlepších návrhov, ktorí okrem atraktívnych cien získajú darčeky pre celú triedu.

Viac info: www.vodarne.eu

ČASOPIS VODNÍK

So špeciálnym vydaním časopisu Vodník sa čitatelia stretli už štvrtýkrát. Vodník pútavým spôsobom informuje čitateľa o vode, jej cene a kvalite, ale aj o správnom pitnom režime. Zákazníci VVS, a.s. ho môžu nájsť vo všetkých zákazníckych centrách, súčasťou denníka Korzár bol v termíne 18. 3. 2011.

ČASOPIS VODNÍČEK

VVS, a.s. zamerala svoju pozornosť v rámci informovanosti aj na detského čitateľa. Časopis VODNÍČEK je detská verzia špeciálneho vydania časopisu Vodník, s informáciami o kolobehu vody, kvalite vody a správnom pitnom režime detsky prístupnou formou, s množstvom interaktívnych rubrik a súťaží. Školáci ho nájdu spolu s Vodní-

kom vo všetkých zákazníckych centrách, bol tiež prílohou denníka Korzár 18. 3. 2011.

KONFERENCIA KVALITA VODY VO VVS, A.S.

Kvalita pitnej vody sa sleduje už v procese jej výroby, v distribučnej sieti a priamo u zákazníka.

Hlavným cieľom VVS, a.s. je poskytovať odborné a kvalitné služby zákazníkom, a to aj v oblasti zameranej na sledovanie kvality pitnej a odpadovej vody. Odbornú a kvalitnú úroveň môžu dosiahnuť laboratória dôsledným dodržiavaním postupov vyvinutých na zabezpečenie funkčnosti systému manažérstva cestou akreditácie.

Cieľom zavedenia systému manažérstva kvality je trvalé zabezpečovanie kvality práce a zvyšovanie spokojnosti zákazníka. Dôkazom, že VVS, a.s. plní požiadavky predmetnej normy je akreditácia laboratória.

Od roku 2010 VVS, a.s. rozšírila počet akreditovaných laboratórií o Laboratórium odpadových vôd Humenné a Laboratórium odpadových vôd Prešov - Kendice. Ako posledné, čerstvo akreditované je Laboratórium pitných vôd Michalovce. Slávnostné odovzdanie osvedčenia o akreditácii sa uskutoční dňa 25. 3. 2011 na konferencii Kvalita vody vo VVS, a.s.

(red)

Foto: Archív redakcie

Vtip

Životu nebezpečnú manipuláciu s plynným chlórrom nahradzujú granuly kuchynskej soli

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., začala s osadzovaním elektrolyzérů do procesu výroby a úpravy pitnej vody. V minulom roku bolo uvedených do prevádzky päť elektrolyzérů - tri v pôsobnosti závodu Košice (ústredná čerpacia stanica Košice, čerpacia stanica Drienovec a vodojem Ťahanovce) a dva v pôsobnosti závodu Prešov (prameň Vyšný Slavkov, rozdeľovacia komora Torysa). Podrobnejšie informácie o elektrolyzéroch poskytol výrobnotechnický riaditeľ Ing. Rudolf Kočíško:

- Tieto zariadenia elektrolyzou tzv. soľanky, čo nie je nič iné ako roztok chloridu sodného (kuchynská soľ), priamo v mieste úpravy za pomoci elektrického prúdu vyrábajú buď plynný chlór alebo roztok chlórnanu sodného, ktorý slúži ako alternatívny dezinfekčný prostriedok k dosiaľ využívanému plynnému chlórrom. Proces beží automaticky a zvyšuje sa bezpečnosť práce.

Ide však o investične nákladné zariadenia, pri výrobe ktorých sa prihliada na všetky parametre konkrétneho vodárenského objektu, vrátane jeho kapacity, množstva dodávanej vody a požadovanej koncentrácie dezinfekčného prostriedku. Tomu zodpovedá aj pomerne vysoká cena zariadení, ktorá sa pohybuje na úrovni cca 20 až 50 tisíc €.

- Táto relatívne vysoká cena zariadení je mnohonásobne vyvážená bezpečnosťou našich pracovníkov, ktorí sa v chlórrovniciach starajú o výmenu tlakových nádob s plynným chlórrom, a rovnako aj bezpečnosťou obyvateľstva. Vieme, že pri náhodnom úniku chlórrom do ovzdušia by boli priamo ohrozené životy a zdravie mnohých ľudí.

Zrejme to sú tie faktory, ktoré rozhodli o nákupe a osadzovaní elektrolyzérů.

- Aj keď zatiaľ pre krátkosť času nemáme ešte k dispozícii detailné ekonomické zhodnotenie nákladov na jeden kubický meter vyrobenej vody, treba povedať, že hoci v hre sú predovšetkým otázky bezpečnosti, aj tie majú svoje ekonomické a finančné súvislosti. Možno nie všetci pracovníci VVS, a.s. vedia, že chlórrovnice, v ktorých sa do vody dávkuje plynný chlór, sú vyhradenými technickými zariadeniami s vysokou mierou

ohrozenia - v zmysle Vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR číslo 508/2009 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými.

Mohli by ste, pán riaditeľ, tieto myšlienky rozmeniť na drobné?

- Chlórrovnice sú vyhradené technické zariadenia s vysokou mierou ohrozenia, čo znamená, že ich smú obsluhovať iba osoby pravidelne školené pre prácu s plynmi, čo si vyžaduje nemalé náklady. Naproti tomu výhodou elektrolyzérů je okrem iného to, že nie je potrebná manipulácia s nebezpečnou látkou, proces beží automaticky a zvyšuje sa bezpečnosť práce. Elektrolyzéry nie sú vyhradenými technickými zariadeniami,

nie sú teda pri nich potrebné pravidelné revízie, nie sú nutné ochranné pomôcky ako masky, dýchacie prístroje a podobne. Nie sú kladené tak prísne požiadavky pre dodržiavanie predpisov BOZP ako v prípade využívania plynného chlórrom. Poviem to zjednodušene, pri elektrolyzéroch obsluha pracuje s granulami kuchynskej soli zhruba vo veľkosti detských cukríkov. A nie je potrebné ani osobitne skladovať nebezpečné tlakové nádoby s plynným chlórrom.

Pristavme sa ešte na chvíľu pri manipulácii s týmto nebezpečným plynom.

- Ak by plynný chlór pri nejakej poruche alebo neopatrznej manipulácii s tlakovými nádobami unikol vo väčších množstvách do ovzdušia, mohol by ohroziť životy a zdravie veľkého množstva ľudí. Aj preto všetky vodojemy, ktoré sa nachádzajú v blízkosti obývaného územia, sú vybavené modernými zabezpečovacími systémami, sirénami i svetelnými majákmi. Ak by unikol chlór, bol by okamžite vyhlásený poplach. Napriek tomu, že pracovníci, ktorí pracujú s tlakovými nádobami, sú pravidelne preškolení, vždy je tu nejaké **nebezpečenstvo** - môže zlyhať technika alebo ľudský faktor a chlór by unikol do ovzdušia. Aby sme eliminovali toto riziko, rozhodli sme sa pre postupné zavádzanie elektrolyzérů.

Momentálne už funguje päť týchto zariadení, ráta sa s ďalšími už v najbližšom období?

- Pretože otázku bezpečnosti berieme v našej spoločnosti veľmi vážne, ešte v tomto roku plánujeme osadiť ďalších šesť elektrolyzérů, a to v objektoch Úpravňa vody Borša, Čerpacia stanica Ladomírka, Čerpacia stanica Strážske, Úpravňa vody Hrádok, Úpravňa vody Bukove a Úpravňa vody Lekárovice. Predpokladám, že v tomto trende budeme pokračovať aj v nasledujúcom roku.

(fur.)

Foto: archív redakcie

Pitný režim v kocke

- Tekutiny treba prijímať priebežne - počas celého dňa. Nie až vtedy, keď nás pri- tlačí smäd.

- Najvhodnejším nápojom je čistá pitná voda z vodovodu.

- Minerálne vody pime len príležitost- ne, aj to iba v obmedzených množstvách. Pre vysoký obsah niektorých látok totiž jednostrane zaťažujú organizmus a ich pravidelná konzumácia najmä vo väčších dávkach sa môže podpísať pod vznik via- cerých vážnych chronických ochorení.

- Sladené a prifarbované nápoje vráta- ne rôznych druhov koly pre vysoký obsah

cukru (8 až 12 percent!) nielenže smäd ne- zahasia, ale naopak - zvyrazňujú pocit po- cit smädu, pretože takýto hypertonický roztok vodu z buniek odčerpáva. A navy- še, množstvo cukru v týchto nápojoch býva príčinou vyššej kazivosti zubov a ne- zriedka i obezity a oslabuje náš imunitný systém.

- Sladené a prifarbované nápoje obsa- hujú aj množstvo prídavných látok, tzv. éčiek, vrátane syntetických farbív. Keď na- miesto koly vypijeme pohár čistej vody

z vodovodu, nielenže nedodáme telu ďal- šie množstvá prídavných látok, ktorých už máme v sebe aj tak dosť, ale čistá voda má takú vlastnosť, že ich pomáha z nášho tela vyplavovať.

- Káva má dehydratačný účinok. Na- miesto šálky čiernej kávy s kolou alebo ob- ligátnou minerálkou si radšej doprajme dva poháre pitnej vody. Vyjde nás to lacnej- šie. A čo je hlavné, voda z vodovodu je čis- tá a svieža, dokáže robiť zázraky s ľudským zdravím a prispieva k dobrej pohode. (fur)

Vodárenská nádrž Tichý Potok: Potrebné a jediné vyhovujúce riešenie

Z pohľadu vodných zdrojov je Slovensko jedným veľkým paradoxom. Určite majú pravdu tí, ktorí ho - obrazne povedané - nazývajú strechou Európy. Lenže toto vzletné pomenovanie je tak trochu laické a trochu nepresné... Pravdou totiž je len to, že Slovensko je naozaj bohaté na kvalitné zdroje vody. Sú však rozmiestnené nerovnomerne a čo je horšie - aj zdroje na Slovensku, ako kdekoľvek inde vo svete, sú výrazne ohrozené hospodárskou činnosťou človeka. A rovnako sa to týka podzemných i povrchových zdrojov.

Najchudobnejší je východ

Pozrime sa na problematiku vodných zdrojov trochu „odbornejším“ okom.

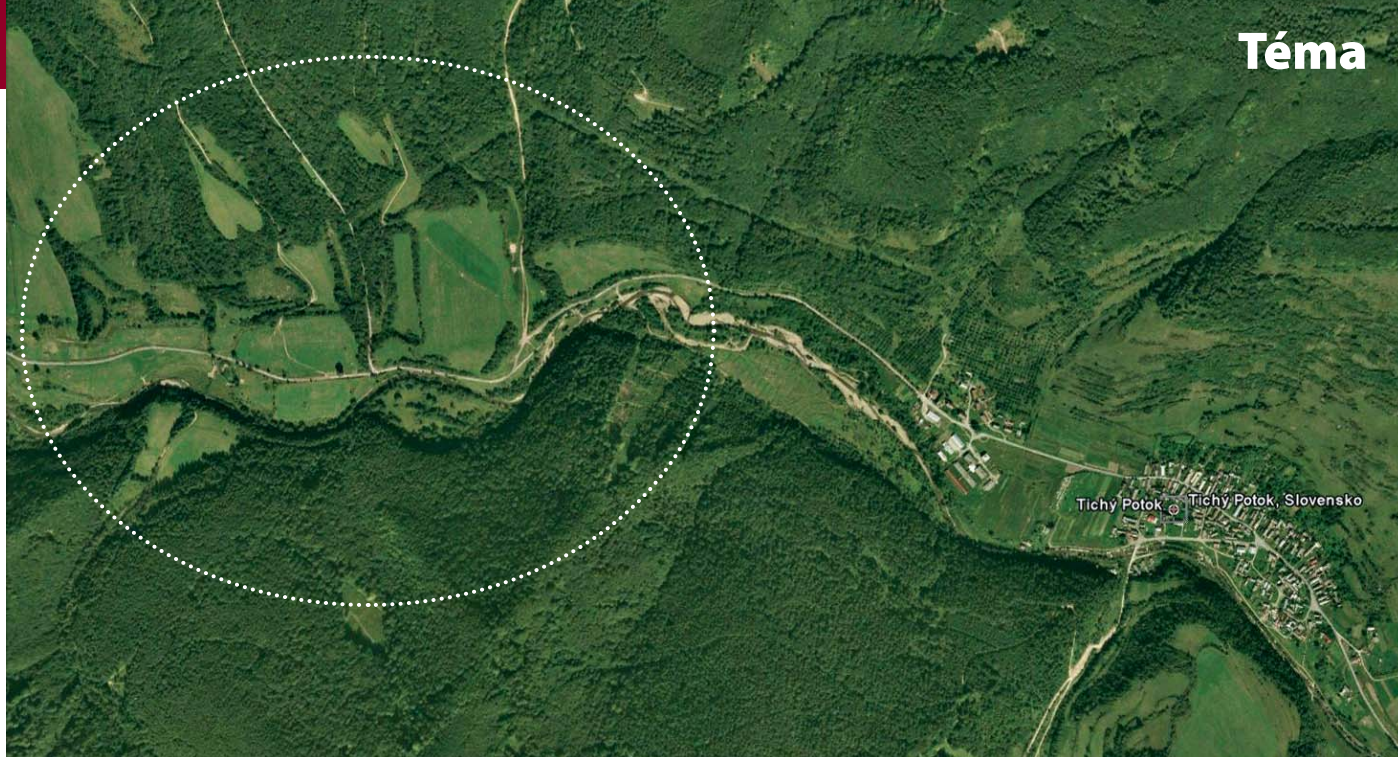
1. Kvalitné zdroje podzemnej vody na Slovensku niekoľkonásobne (!) prevyšujú potreby jeho obyvateľov. Ako upozorňuje Ing. Miloš Dian z Asociácie vodárenských spoločností (AVS), Slovensko je v tomto smere unikátne - v Európe i vo svete. Avšak problémom je rozmiestnenie týchto zdrojov.

2. Z celkovej kapacity dokumentovaných využiteľných podzemných zdrojov vôd na území Slovenska rozhodujúcu časť tvoria zdroje zo Žitného ostrova. Ďalšie významné zdroje kvalitných podzemných vôd sú v oblasti stredného a horného Považia (od Piešťan, bočných dolín v oblasti Trenčína, Považskej Bystrice, Žiliny po Turiec a Liptov).

3. Relatívne veľmi málo kvalitných podzemných zdrojov vody je na východe Slovenska. Mnohé z nich sa svojou kvalitou ani zďaleka nevyrovnávajú zdrojom v iných regiónoch Slovenska a voda z nich odobratá si neraz vyžaduje aj finančne náročnú vodárenskú úpravu.

4. Všeobecne platí, že podzemné zdroje sú vždy stabilnejšie aj bezpečnejšie ako zdroje povrchové. Východné Slovensko, kde je situácia najhoršia, je z veľkej časti odkázané na povrchové zdroje. Inžinier Dian v tejto

súvislosti upozorňuje na priame odbery z tokov, ktoré sú najzraniteľnejšie (Brezovica, ale napríklad aj mesto Bardejov, kde je priamy odber z toku, nad ktorým je viacero väčších dedín a pozemky využívané na poľnohospodársku činnosť). Ako rizikový však treba spomenúť aj zdroj podzemnej vody v Boťanoch s rizikom infiltrácie ropných látok z prípadných havárií na Ukrajine (studne sú blízko toku).

5. Podľa odborníkov nemožno obísť ani fakt, že orientácia východného Slovenska na jeden rozhodujúci povrchový zdroj akým je vodárenská nádrž (VN) Starina, nie je zo strategicko-bezpečnostného hľadiska tým najvhodnejším riešením.

6. Pokiaľ ide o Starinu, treba otvorene hovoriť o tom, že voda z nej až do najvzdialenejšieho spotrebiská, ktorým sú Košice, sa privádza hlavným potrubím s celkovou dĺžkou vyše 130 km! Je to vzdialenosť, ktorou sa nemôžu pochváliť iné vodárenské spoločnosti na Slovensku. A ešte jedna vec. Voda na trase zo Stariny do Košíc pri čerpacej stanici Hanušovce prekonáva výškový rozdiel 190 metrov! A do takejto výšky čerpadlá nepretržite už desiatky rokov prečerpávajú obrovské množstvá vody pre Košice, prípadne aj ďalšie mestá.

7. Keďže vo vodárenstve platí, že cenu vody pre spotrebiteľa výrazne ovplyvňuje vzdialenosť zdroja vody od spotrebiská a prípadné prekonávanie výškových rozdielov,

nie je div, že klienti VVS, a.s., sú nespokojní s tým, že musia (objektívne!) platiť za vodu viac než klienti iných vodárenských spoločností.

Podčiarknuté a zrátané: Východ Slovenska ako soľ potrebuje ďalší zdroj kvalitnej pitnej vody. Najlepší by bol taký zdroj, z ktorého by sa voda do rozhodujúcich spotrebísk - Košíc a Prešova po celej trase dopravovala gravitačne (t.j. samospádom) bez akýchkoľvek finančných nákladov na jej prečerpávanie. Ukazuje sa, že najvhodnejším riešením by bolo vybudovanie VN Tichý Potok.

Výber z množstva alternatív

Štátny podnik Vodohospodárska výstavba so sídlom v Bratislave, ktorý bol Ministerstvom životného prostredia (MŽP) SR poverený prípravou výstavby VN Tichý Potok, v rozsiahlej štúdii hľadal a podrobne analyzoval **ďalšie možnosti pre zásobovanie Košíc a Prešova**. Ako o možných alternatívach k Tichému Potoku sa uvažovalo aj o vodárenských nádržiach Lukov, Adidovce, Nižná Jablonka, Pečovská Nová Ves, Šopy a Medzev. Ani jedna z týchto možností však nespĺňa tie predpoklady, ktoré má Tichý Potok. V prípade Medzeva by napríklad bolo treba presídlieť fabriku Sandrik i Kúpele Štós!

Vodohospodárska výstavba, š. p., **hovorí o bezkonkurenčnej výhodnosti Tichého Potoka**. Poukazuje pritom na skutočnosť, že zo všetkých uvedených alternatív iba Tichý Potok ako jediný **spĺňa všetky požadované**

kritériá veľkokapacitného zdroja pitnej vody:

- vysoká výdatnosť prietoku Torysy ($Q_a = 1,00 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$)
- dobrá kvalita vody v Toryse, vhodná pre vodárenské využitie
- možnosť dodávky vody do Prešova a Košíc samospádom - bez nákladov na prečerpávanie!
- nízka osídlenosť územia v povodí nádrže z titulu dlhoročnej existencie Vojenského výcvikového priestoru (VVP) Javorina
- vhodné geologické a morfológické podmienky pre budovanie priehrady
- dostatočne vysoká nadmorská výška (nad 550 m.n.m.), ktorá nedáva predpoklad tvorby vodného kvetu v nádrži
- možnosť vytvorenia ochranných pásem bez presídlenia obyvateľstva.

Záverečná poznámka: Na Slovensku i vo svete sa budovanie vodárenských nádrží zväčša nezaobíde bez presídľovania obyvateľstva a nezriedka i presťahovania priemyslu. Typickým príkladom bolo napríklad vybudovanie VN Starina v 80-tych rokoch minulého storočia, ktoré si vyžiadalo vysťahovanie obyvateľov 7 obcí (Dara, Ostrožnica, Ruské, Smolník, Starina, Veľká Poľana, Zvala). V prípade, že by bola schválená výstavba Tichého Potoka, žiadne sťahovanie nikomu nehrozí!

(fur.)

Ilustračné foto: internet a archív redakcie

Pre Dušana Benca a jeho kolegov je ctou zabezpečovať ľuďom zdravú pitnú vodu.

Vodárčina nie je remeslo, je to poslanie

Narodil sa v Roštári. Keď mal jeden rok, rodičia sa presťahovali za prácou do Rožňavy, kde dodnes býva, a tak sa sám právom považuje za „starého Rožňavčana“. Má 58 rokov a vodárčine sa venuje už 38 rokov. V bývalom Okresnom stavebnom podniku sa vyučil za vodoinštalatéra a hneď po vojenčine išiel pracovať do rožňavského závodu vtedajších Východoslovenských vodární a kanalizácií (VVaK). Rád hovorí, že ani keď bol mladý, ale ani teraz by vodárčinu za nič iné nevymenil.

Je to vraj také remeslo, že keď raz človeka chytlí, už ho nepustí.

Za tie dlhé roky, čo je Dušan Benca u vodárov, pracoval na rôznych úsekoch ako montér i ako majster. O vode a všetkom, čo s ňou súvisí, vrátane opráv vodovodných potrubí, by vedel zaujímavo rozprávať aj celé hodiny.

Pracovný post, ktorý v súčasnosti zastáva v rožňavskom závode VVS, a.s., má administratívny názov majster na údržbe voda - Rožňava. Riadi prácu osemčlenného kolektívu prevádzkových montérov a vodárskych robotníkov, ktorí zasahujú pri poruchách vodovodného potrubia v Rožňave, a okrem toho osobne zodpovedá za prevádz-

ku úpravne vody Podsúľová. Je to úpravňa, ktorá dodáva vodu do okresného mesta a niekoľkých obcí (Gemerská Poloma, Nadabula, Betliar, Rožňavská Baňa).

V úpravni pracuje v nepretržitej prevádzke v 12-hodinových zmenách deväť ľudí, z toho tri ženy.

Liatinu nahrádzajú polyetylénom

Tohtoročný február bol mimoriadne studený. Tuhé mrazy, víchrica, sneh, ľad. Aj kvôli tým mrazom pár dní trvalo, kým sme sa dohodli na termíne novinárskej návštevy. Vodári vedia prečo, ostatným treba vysvetliť - vždy, keď náhle tuho primrzne, potom sa trochu oteplí a znova prutuhne, pôda začne takpovediac pracovať a potrubia z liatiny začínú praskať. Aj v dňoch, keď sme sa chysta-

li na návštevu do Rožňavy, bolo porúch vyše hlavy.

„Postupne, najmä tam, kde sú ozaj problémové ulice, kde je veľa porúch, vymie-

ňame staré liatinové potrubia za moderné plastové - konkrétne ide o polyetylén.“

Je to technologicky náročné, musí sa to zvärať a lôžko potrubia vypieskovať a celé ešte obsypať pieskom. „Ale keď sa dodrží celý

technologický postup, tie polyetylénové rúry naozaj dlho vydržia a čo je hlavné, pri náhlom ochladení nepraskajú,“ vysvetľuje Dušan Benco.

Oranžové vesty a prilby

Majster musí dohliadať nielen na správny technologický postup, ale i na bezpečnosť práce. A tak chodí svojich ľudí námatkovo kontrolovať. Či majú prilby a ak pracujú na ceste, či nezabudli na oranžové vesty a dopravné značenie. Kvôli predpisom, ale aj kvôli tomu, aby si chránili svoje životy. „*Toto si všímajú aj policajti a už párkrát sa stalo, že nás pochválili, že na rozdiel od niektorých iných firiem, my vždy máme reflexné vesty.*“

Ale majster Benco chodí do terénu nielen kontrolovať, ale aj poradiť, usmerniť. A to vždy vtedy, keď je väčšia alebo zložitejšia porucha.

„*Komplikovaná porucha je napríklad vtedy, keď potrubie vedie priamo popri plote a ešte sa viackrát križuje s ďalšími inži-*

nierskymi sieťami - s plynom, elektrickými vedeniami, s telefónom, internetom a tak ďalej. Vtedy sa všetko musí robiť ručne a veľmi pozorne odkopávať. Všeobecne ale platí, že veľké poruchy sú vtedy, keď nám praskne 200 alebo 400-milimetrové potrubie. To sú situácie, ktoré si vyžadujú nasedenie väčšieho počtu ľudí a techniky, vrátane fekálneho vozidla.“

V prípadoch, kedy sa predpokladá, že odstraňovanie poruchy môže trvať šesť hodín aj viac, vtedy sa dodávka vody zabezpečí cisternami. „*Dispečing bezprostredne potom, čo sa zistí porucha, osobitne informuje podniky, ktoré majú vlastné vývarovne a podnikové jedálne, ďalej všetky reštaurácie, zdravotnícke zariadenia, školy a správcov bytov, aby si zabezpečili pitnú vodu.*“

Životu nebezpečný pás ľadu

Z prasknutej rúry uniká prúd vody, ktorý okamžite zamŕza. Výsledkom je nebezpečný šmyklavý pás naprieč vozovkou. Takéto situácie riešia operatívne - keď je len úzky zľadovatený pás, pomôžu si čaka-
nom.

*„Keď je ale ľadu viac, použijeme náš ba-
ger alebo okamžite, zdôrazňujem slovo
okamžite, kontaktujeme kolegov z Technic-
kých služieb mesta Rožňava, ktorí sídlia
hneď vedľa nás. Ako s dlhoročnými sused-
mi máme s nimi veľmi dobrú spoluprácu.
Nemôžeme dopustiť, aby na úzky pás ľadu
v rýchlosti nabehlo nejaké auto. Mohlo by
to skončiť tragicky.“*

Ale svojim pracovníkom to nemusí pri-
pomínať, oni to vedia. Montéri Jozef Erdőfal-
vi a Gabriel Tóth iba súhlasne prikyvujú a pri-
dáva sa aj vodárenský robotník Ján Melech.

Na otázku, akí sú to ľudia, s ktorými pra-
cuje, Dušan Benco odpovedá takto:

*„Mám dobrý kolektív. Je to už taká zo-
hratá partia skôr starších a skúsenejších
vodárov, prevažujú ľudia vo veku 40 - 50
rokov. Môžem povedať, že vedia robiť
všetko, čo treba. Tu v meste mám len chla-
pov, v horách v úpravni mám aj ženy. Na
všetkých bez rozdielu sa môžem plne spo-
lahnúť.“*

A najdôležitejšie je, že v prípade potreby
si navzájom medzi sebou pomáhajú.

*„Keď je veľká porucha, nieže ja musím
nariaďovať, ale kolega, ktorý nemá službu
alebo telefonický dosah, sám príde pomôcť
druhému kolegovi. Bez toho, aby som to ja
prikázal. Nechce nechať kolegu samého trá-
piť sa s veľkou a komplikovanou poruchou,
napokon vie, že keď on bude potrebovať po-
moc, ten druhý mu to vráti. Viete, my rož-
ňavskí vodári sme taká jedna veľká rodina.“*

A manželky nehromžia?

Potrubie môže prasknúť hocikedy, aj
v tej najnečakanejšej chvíli - aj v nedeľu, aj
na Štedrý večer aj na Silvestra. Sviatok - ne-
sviatok, treba ísť.

Nedá nám neopýtať sa, či manželkám to
neprekáža, či nenadávajú, že v nedeľu alebo
na sviatok má rodina byť pokope a - tu ho
máš! Porucha ako remeň. Obyvatelia Rožňa-
vy ostošeť vyvolávajú, kedy preboha už za-
čne tiecť. Tí vodári podľa nich asi nemajú ro-
zum, keď ešte aj na Veľkú noc odstavia vodu!

*„Nie, neviem, naozaj neviem o takom
prípade, že by manželka niektorého z mo-
jich kolegov nadávala kvôli nejakej poru-
che. Aspoň čo ja viem, všetky sú tolerantné,
vedia, že bez vody sa nedá žiť,“* zdôrazňuje
majster Dušan Benco.

A vaša pani? - podpichujeme.

*„Moja manželka, volá sa Mária a pra-
cuje na Okresnom súde v Rožňave ako súd-
na tajomníčka, si za tie dlhé roky, čo sme
spolu, už zvykla, že voda tečie a musí tiecť
24 hodín denne. Vie, že voda je život a keď
je väčšia porucha, idem. Asi to berie tak, že
svoju prácu sa snažím robiť profesionálne.“*

Vlasy Dušana Benca sú už riadne po-
striežené, veď nie je už najmladší a predpo-
kladáme, že po náročnej robote si najlepšie
oddýchne tak, že sa pohrá s vnúčikom či
vnučkou.

*„Práveže nie! Nemáme vnuka, syn sa
nechce ženiť. Dohovárám mu, ale on nie
a nie. Ženiť sa nebude! Nevie, či to je dnes
taká móda... Najradšej relaxujem tak, že vo
voľných chvíľach hrávam tenis, volejbal, vá-
žim si, že v našej spoločnosti sa pravidelne
organizujú športové hry.“*

Tie sú podľa jeho slov zároveň aj takou spoločenskou udalosťou. „*Stretneme sa s kolegami z iných závodov a ako to už u nás vodárov býva, rozprávame sa aj o práci, vymieňame si skúsenosti. Jeden môj známy, pracuje v inom fachu, sa minule čudoval: A to sa u vás ešte organizujú športové hry? Veď to sa už hádam nikde nerobí...*“

Pstruhy žijú v zdravej vode

Motor auta buráca, stúpame do kopca. Mráz vystrája ako divý. V Podsúľovej si podávame skrehnuté ruky s pani Emíliou Orosovou a strojníkom úprave vody Alexandrom Žillom, ktorí práve majú službu.

„*Keď je taký tuhý mráz viac dní po sebe, nielenže zamrzne voda v stavidle - v zbernom objekte, ale sa ochladí aj v úpravni vody, ktorú musíme prikurovať, a preto všetci, ktorí tu robíme, máme aj skúšky na obsluhu kotolní,*“ vysvetľuje Alexander Žilla a dodáva, že v lete je tam veru príjemnejšie. Krásne hory, doslova hubársky raj!

Potom pozrie na hodiny a naznačí, že musí zísť do šachty. „*Tu je hlavný vodomer úprave, každé dve hodiny musíme odčítať stav. Vo vodárenstve nemožno nič nechať na náhodu. Dodávať toľkým ľuďom pitnú vodu, to je veľká zodpovednosť.*“

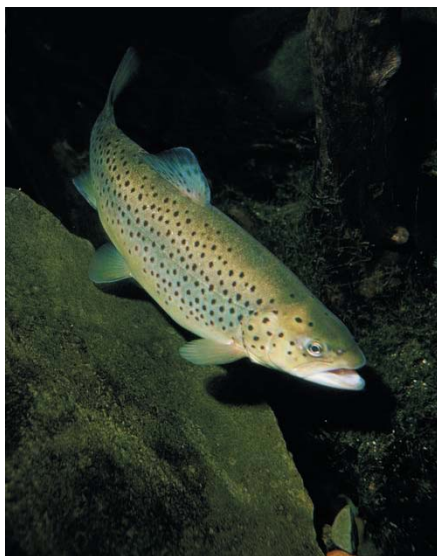
Zároveň prekontroluje koncentráciu plynného chlóru v upravenej vode a vydáva sa na „prechádzku“ smerom k stavidlu. Na kosť zamrznutá vodná hladina neveští nič dobrého. Náš sprievodca berie do rúk hrable a „spod mostíka“ zoškrabuje nánosy ľadu.

„*Nevyberiete si - v zime ľad, v lete zasa stále kosiť a všetko udržiavať v čistote. Hygienici sem sústavne chodia na kontrolu,*“ zdôrazňuje Alexander Žilla.

Spod odstráneného nánosy ľadu vidieť ako sa v prúde vody mihnú ryby. „*To sú pstruhy a o tých je známe, že žijú len v čistých a zdravých vodách. Hovorím o tom len preto, aby ľudia vedeli, že do vodovodnej siete dodávame len zdravú a čistú vodu,*“ poznamenáva Dušan Benco.

Rukou ukáže na veniec hôr obklopujúcich objekt úprave. „*Pred pár rokmi tu vy-*

strájala veterná smršť, preto z tamtej strany je holá stráň, je to daň za vyčistenie prírodného živla.“

Odvtedy, keď začne silnejšie pršať, do vody sa vo väčšom množstve dostávajú mechanické nečistoty - kúsky dreva, úlomky konárikov, ihličie... Samozrejme, to všetko zachytáva systém filtrov.

„*Keby však prišli veľmi silné a dlhotrvajúce lejaky, záplavy, povodne, vtedy sa systém sám vypne a celá úpravná sa z bezpečnostných dôvodov odstavi. Ale doposiaľ bolo iba raz, že úpravná bola odstavená na 3 dni,*“ hovorí Alexander Žilla. Potom doplní, že keď nastane takýto havarijný stav, pitnú vodu do okresného mesta a jeho blízke-

ho okolia dodávajú z iných zdrojov, napríklad z prameňa Pistrang alebo z hĺbkových vrtov cez čerpaciu stanicu Slavec.

Namiesto pointy

Február v tej chvíli dával najavo, že tohtoročná zima sa ešte nechce s nami rozlúčiť. Preto sme boli radi, keď sme sa vrátili do závodu. V meste je predsa len teplejšie. Dušanovi Bencovi medzitým neustále vyzváňal telefón. Vydával príkazy, inštruoval mladších kolegov a koordinoval si prácu aj s ľuďmi z ďalších úsekov.

Očividne mu to ide veľmi dobre, robotu organizuje s nadhľadom, vidieť, že v Rožňave dôverne pozná každý meter potrubia, každú prípojku. Montéri Gabriel Tóth a Jozef Erdőfalvi na svojho majstra nedajú dopustiť. Podobný názor majú aj ich kolegovia Ivo Lőrincz, Štefan Polák a Karol Szöllös.

Medzitým čas prokročil, dopili sme kávu. Lúčime sa a majster Benco na záver dodáva: „*Hovorí sa, že vodárčina je remeslo, ktoré keď raz človeka chytí, už ho nepustí. Ale ja hovorievam, že to nie je remeslo. To je poslanie. To je život!*“

(fur.)

Foto: Roland Lengeň,
ilustračné foto: internet

Horúce otázky:

Otázka pre generálneho riaditeľa VVS, a.s.,
od kolektívu majstra Dušana Benca:

„*Máme ozaj dobrý vozový park, dokonca máme už aj vysokotlakový čistič kanalizačných potrubí, ale ako soľ by sme potrebovali ešte jeden bager a hlavne jednu vyklápačku. Každý rok vykonávame výmeny starých vodovodných potrubí a robíme rozširovanie jestvujúcej vodovodnej siete, tzv. malé investície. Keď je ale naraz viac väčších porúch, čo u nás vôbec nie je zriedkavé, vtedy sme ako bez rúk. Pán generálny riaditeľ, môžeme v blízkej budúcnosti rátať s ďalším bagrom a vyklápačkou?*“

Odpoveď:

V priebehu 2 mesiacov dostane k dispozícii rožňavský závod nové univerzálne vozidlo na podvozku sklápača s odmontovateľnou cisternou.

Čo sa týka spomínaného bagra, v zásade platí, že súhlasím s nákupom potrebného vybavenia, ale určenie priorít vybavenia je však v kompetencii riaditeľa závodu Ing. Prcúcha. Je na ňom, či na tento nákup nájde prostriedky v rámci schváleného finančného plánu.

Ing. Stanislav Hreha, generálny riaditeľ

Aj keď inžinier Stanislav Kentoš časť práce robí doma v pohodlí svojej obývačky, netreba mu závidieť.

Držím sa hesla: Ak viem, rád pomôžem.

Jeho rodiskom je Snina, detstvo prežil najprv v Humennom a neskôr vo Vranove nad Topľou, kde aj doteraz býva. Po ukončení základnej školy vyštudoval vranovské gymnázium a v štúdiu pokračoval na Fakulte elektrotechniky a informatiky Technickej univerzity v Košiciach, kde absolvoval technickú kybernetiku, pododbor umelá inteligencia.

V roku 1992, hneď po tom, čo vysokú školu ukončil červeným diplomom, nastúpil do vranovského závodu vtedajších Východoslovenských vodární a kanalizácií (VVaK) Košice na funkciu správcu informačných systémov a sietí. Ako hovorí, mal vlastne na starosti všetko, čo sa v tom čase krútilo okolo počítačov.

„V tomto roku to bude už 19 rokov, čo robím vo vodárňach v podstate na jednej a tej istej pozícii, aj keď za tie roky sa náplň práce výrazne zmenila. Najmä v poslednom období... V podstate od zavedenia informačného systému SAP v našej spoločnosti,“ hovorí Ing. Stanislav Kentoš z útvaru IT manažéra a dodáva:

„Informačné systémy a technológie idú prudko dopredu. Boli časy, keď som takpovediac musel byť fyzicky na pracovisku, aby som niečo urobil, dnes mnohé veci robím doma v obývačke a v lete zasa na terase nášho rodinného domu, ale nie je to až taká výhoda, aby mi niekto závidel. V prvom rade to znamená, že som takmer neustále v práci. Ale moja rodina má pre to pochopenie. Bez toho by to nešlo.“

Základom je SAP

Aj keď v rámci spoločnosti je nainštalovaných viacero informačných systémov, nosným je SAP a naň sú takpovediac naviazané ostatné systémy. Napríklad prevádzkovo-technický systém PTIS, grafický informač-

ný systém GIS, systém Documentum, ktorý sa stará o kolobeh a archiváciu dokumentov, systém PREVIS, ktorý eviduje dáta laboratórií a výsledky ich analýz, systém pre dispečingy, dochádzkové systémy a podobne.

„Systém SAP, to je vlastne rozsiahly balík programov z dielne veľkej nadnárodnej spoločnosti. Veľmi zjednodušene povedané, je to akýsi centrálny softvér pre podniky. Skladá sa z dvoch častí, prvá je všeobecná a obsahuje nástroje, ktoré potrebuje každá firma bez rozdielu (účtovníctvo, mzdy, personalistika, saldokonto, sklady a podobne), druhá je špecifická - ide o balík programov

šitých pre potreby podnikov v tzv. sieťových odvetviach ako sú vodárne, plynárne, tepelárne, energetické rozvodné závody,“ vysvetľuje inžinier Kentoš.

Zároveň poznamenáva, že VVS bola prvá vodárenská spoločnosť v širokom regióne, ktorá systém SAP implementovala na svoje podmienky. „Keď sme sa počas implementácie pýtali, či sa môžeme ísť niekam pozrieť ako to funguje v podmienkach vodární, bolo nám povedané, že sa môžeme ísť pozrieť do Izraela.“

Odstrániť duplicitnú prácu

Vo VVS sa začal systém SAP zavádzať v roku 2006, s odstupom času by sa dalo povedať, že to bol dosť ťažký pôrod, keďže implementácia prebehla - vzhľadom na náročnosť - v krátkom čase, no dnes už systém funguje naplno.

Stanislav Kentoš bol vedúcim jedného z projektových tímov, ktoré sa priamo podieľali na implementácii systému SAP a zároveň vedúcim tímu pre migráciu údajov zo starého informačného systému. „*Som si vedomý toho, že po zavedení takéhoto rozsiahleho a zložitého systému ako je SAP, je vždy čo dorábať, vylepšovať, vyvíjať, aby sa jeho používatelia zbytočne nenarobili, ale aby urobili čo najväčší kus práce. Aby systém slúžil na to, na čo má slúžiť. Slovom, aby uľahčoval prácu.*“

Momentálne sa so svojimi kolegami venuje najmä prepojenosti jednotlivých informačných systémov. V súčasnosti neexistuje systém, ktorý by obsiahol všetky činnosti veľkej firmy. Preto musia byť aj ďalšie systémy.

„*Našou hlavnou úlohou je teraz zabezpečiť integráciu systémov, aby údaje z jedného boli previazané s údajmi z ostatných systémov. Uvediem jednoduchý príklad. Máme nového zákazníka a údaje o ňom zavedieme do systému SAP. Bolo by však neefektívne, keby sme údaje o zákazníkovi potom ručne vkladali aj do ďalších systémov, kde ich potrebujeme mať. Integrácia, na ktorej teraz pracujeme, pomôže pri odstránení duplicitnej roboty.*“

Nikde a vlastne všade

Týmito slovami možno tak trochu obrazne opísať, kde sa dá inžinier Kentoš zastihnúť. „*Mám na starosti štyri závody - vranovský, humenský, trebišovský a michalovský, spravidla raz za týždeň každý z nich aj fyzicky navštívim, organizačne patrím pod generálne riaditeľstvo. Rozhodujúcu časť svojej práce však vykonávam pomocou notebooku, ktorým sa pripájam do počítačovej siete našej firmy. Som takmer neustále on line.*“

A to kladie nároky na rodinný život.

Je ženatý, manželka Ingrid je absolventkou Chemicko-technologickej fakulty STU v Bratislave a momentálne pracuje na Úrade práce vo Vranovce nad Topľou. Majú tri deti. Syn Matej bude tento rok maturovať na osemročnom gymnáziu v Prešove, je futbalistom a hráva dorasteneckú ligu za Tatran Prešov. Rozhodol sa kráčať v otcových šľapajach - aj on chce ísť študovať na techniku do Košíc a venovať sa počítačom.

Matej je zo súrodencov najstarší, jeho sestra Miroslava má 13 rokov a najmladšia Zuzanka (3 roky) je pravý poklad rodiny.

Hovorí sa, že človek, ktorý sa v práci celý deň venuje počítačom, by už vo chvíľach voľna nemal sadať za počítač. „Ale to sa nedá,“ oponuje inžinier Kentoš. „*Manželka sa hne-*

vá, keď všetci traja - ja, Matej a Mirka máme notebooky na kolenách. Z povahy mojej práce vyplýva, že musím neustále surfovať na internete a hľadať nové a nové informácie alebo si len tak pozriem správy, prečítam dennú tlač, chcem sa dozvedieť, čo sa kde stalo.“

Voľný čas venuje najmä rodine, s deťmi chodievajú na lyžovačky, syna sprevádza na zápas. „Veľa času mi zaberajú bežné práce pri domčeku. V lete radi chodievame autom na dovolenku do Chorvátska. A niekedy, keď mi ostane chvíľa času, s kamarátmi si zájdeme zahrať futbal a tenis.“

Keď sa emaily zbytočne „nesušia“

Spolu s kolegami sa snaží o to, aby systém, s ktorým ľudia v spoločnosti pracujú, im slúžil, aby ich zbytočne nezaťažoval a nemuseli si stále niečo nastavovať, ale aby sa mohli venovať svojej práci. Navyše, nie všetci sú rovnako počítačovo zdatní.

Všetky informačné systémy v rámci VVS sú zložité a vysokosofistikované. Napriek tomu a možno aj práve preto sa občas stane, že niekomu niečo nefunguje podľa jeho predstáv, resp. lepšie povedané - nevie si s niečím poradiť, nevie si zo systému vybrať nejaké údaje a potrebuje pomoc. Pracovníci IT útvaru sú preto aj akýmisi styčnými dôstojníkmi medzi systémami a užívateľmi, alebo inak povedané - sú poskytovateľmi „prvej pomoci“.

„*Pracovníci spoločnosti sa zvyknú na mňa obracať telefonicky, ale ja nemôžem vždy zdvihnúť telefón, buď práve niečo riešim či nastavujem alebo som kdesi na porade a nemôžem sa dotýčenému venovať. Preto všetkých prosím, aby sa na mňa v prípade problému obracali emailom, aby stručne napísali, čo konkrétne im nefunguje a v čom potrebujú pomôcť,*“ zdôrazňuje inžinier Kentoš.

Ako ďalej dodáva, emaily sa uňho nikdy zbytočne nesušia. „Venujem sa im hneď ako je to len trochu možné. Moja robota, žiaľ, na ozaj nekončí vždy o štvrtý popoludní.“

Vedomosti, informácie...

Informačné technológie idú neustále dopredu, nie, nie je to žiadna fráza. To, čo človek vedel včera večer, dnes ráno mu už stačiť nemusí.

„*Aj mne sa stáva, že keď sa na mňa obrátia s nejakým problémom, neviem hneď zahorúca pomôcť, ale si to musím premyslieť, prípadne niekde pozrieť. Aj ja potrebujem študovať, dopĺňať si vedomosti, hľadať na webe, ako podobný problém riešili už niekde inde. Ale v zásade platí: ak viem, rád pomôžem. To je heslo, ktorého sa držím.*“

(fur.)

Foto: archív redakcie

Nulové odbery ako realita súčasnosti vs. médiá bažiacie po senzáciách

Keď voda ohrozuje životy ľudí a ich zdravie

Na prelome januára a februára zarezonovali v médiách priam hrôzostrašné správy o tom, že Východoslovenská vodárenská spoločnosť (VVS) a.s. núti obec Kapišová (okres Svidník), aby v Dome smútku odoberala viac vody. Pri nízkom odbere sú vodári vraj stratoví, a preto by sa v Dome smútku malo míňať viac pitnej vody.

Na prvý pohľad to naozaj znie absurdne. Preto neodsudzujeme bežných ľudí, ktorí do problému nevidia, že sa po zhladnutí večerného televízneho spravodajstva sami seba pýtali: A to má zomierať viac ľudí, aby bolo viac pohrebov?! Či starosta má niekoľkých pozabíjať, aby boli vodárne konečne spokojné?

Neodsudzujeme týchto ľudí, skôr sa čudujeme médiám, že pustili do sveta senzácie bez toho, aby sa komplexnejšie oboznámili s celou problematikou. Ak by si ktorýkoľvek zo zástupcov médií dal len trochu námahy, aby videl veci v širších súvislostiach, už by sa mu to nezdalo ako pikoška, ktorú treba umiestniť do hlavných správ.

Doplácajú ostatní odberatelia

Dá sa vôbec odoberať viac vody v Dome smútku? - pýtal sa reportér jednej z televízií. Starosta obce Kapišová Pavol Fek odpovedal: „*No nie. Nemám ju kde dať.*“

Médiá však uviedli „zaručené informácie“ o tom, že východoslovenskí vodári vraj **nútili starostu**, aby podpísal dodatok ku zmluve, ktorým by sa obec zaviazala na určitý odber pitnej vody. VVS, a.s. **vzápätí** zaslala médiám stanovisko, v ktorom sa uvádzajú veci na pravú mieru, okrem iného aj o tom, že nikoho, ani starostu obce Kapišová, nenúti na podpísanie dodatku, len mu **adresovala výzvu** na odber vody, pričom ar-

gumentovala ekonomickou, ale i zdravotnou (hygienickou) stránkou veci.

Pretože na toto stanovisko vnášajúce viac svetla do „rozvírenej kauzy“, médiá zväčša nereagovali, tak aspoň v stručnosti zhrňme, o čo vlastne išlo.

- Zmluva s odberateľom Obec Kapišová na odberné miesto „Dom smútku“ bola uzatvorená 16. novembra 2006. V období od 16. novembra 2006 do 31. decembra 2009, t.j. za

viac ako tri roky odberateľ odobral len 3 m³ vody.

- Za posledné sčítacie obdobie vodomera - od 31. decembra 2009 do 31. decembra 2010 u odberateľa nebol zaznamenaný žiaden odber. Vzhľadom na to, že odberateľ za obdobie jedného roka neodobral žiadne množstvo vody, VVS, a.s. ho vyzvala k odberu v záujme plnenia zmluvy a v zmysle zabezpečenia kvality vody v mieste odberu.

- Na predmetný odber má vodárenská spoločnosť prevádzkové náklady (výroba a dodávka vody, udržiavanie vodovodnej siete, opravy a ciachovanie vodomera, odpočet odberov vody, atď.), ale v prípade nulového odberu je ohrozená aj kvalita vody jej

starnutím vo vodovodnej prípojke, čo môže spôsobiť ohrozenie zdravia.

- VVS, a.s. v stanovisku zdôraznila, že dodržiavanie zmluvy na dodávku a odber vody je záväzný nielen pre dodávateľa, ale rovnako aj pre odberateľa. Kvalitu dodávanej vody a hospodárnosť prevádzky nie je totiž možné zabezpečiť bez odberu.

- Spoločnosť rieši takéto stratové odbery preto, aby minimalizovala neefektívne náklady vynaložené na nulových odberateľov, ktoré sa automaticky premietajú do ceny za

vodu, na čo doplácajú ostatní spotrebitelia, ktorí majú pravidelný odber.

Ešte k pojmu **nulový odber**: Je to buď **neodobratie žiadnej vody** alebo **odobratie malého množstva**, doslova pár litrov (ani nie jeden meter kubický!). Vo všeobecnosti možno povedať, že nulové odbery sú fenoménom našej súčasnosti. Súvisia síce so všeobecne proklamovanou snahou šetriť pitnou vodou (i keď šetriť by sa nikdy nemalo na úkor hygieny a zdravia!), skôr sú ale odrazom aktuálnej ekonomickej a sociálnej úrovne obyvateľstva.

Na rad prichádzajú výpovede zmlúv

Téme nulových odberov sme sa z čisto ekonomického hľadiska vo Vodnom žurnále už venovali, a tak si len pripomeňme slová ekonomickej riaditeľky Ing. Anity Gašparikovej z rozhovoru zverejnenom v čísle VŽ 4/2010:

„Nulový odber v jednoduchosti znamená, že odberateľ má uzavretú platnú zmluvu s VVS, a.s. na odber pitnej vody z verejného vodovodu, ale vodu neodoberá, t.j. za posledné fakturačné obdobie mu bola vystavená faktúra na sumu 0 eur.“

Aké problémy to spôsobuje vodárenskej spoločnosti?

„Podľa našich štatistík za obdobie posledných 12 mesiacov máme cca 16 percent

takýchto odberateľov. Sú to odberatelia, na ktorých vznikajú na jednej strane náklady na odpočet, výmenu vodomera, kontrolu a udržiavanie prípojky, vystavenie a zaslanie faktúry a na druhej strane im nefakturuje vodné a stočné, lebo reálne neodoberali vodu z verejného vodovodu a neodvádzali odpadové vody verejnou kanalizáciou. Náklady na takýchto odberateľov predstavujú jednoznačnú stratu pre VVS, a.s.“

Chystá spoločnosť nejaké opatrenia na riešenie tohto problému?

„Tento problém už riešime, a to v prvom

rade tým, že týchto odberateľov písomne vyzývame, aby začali odoberať vodu, keďže podľa platnej legislatívy je odberateľom ten, kto odoberá vodu a nie ten, kto je napojený na verejný vodovod. V ďalšom kroku budeme pristupovať k výpovediam zmlúv a k ukončeniu takýchto odberov.“

Pozor! Hľadá sa odvážlivec...

Okrem ekonomického aspektu má problematika nulových odberov aj zdravotný a hygienický rozmer, čo potvrdila aj vedúca útvaru chemicko-technologických činností Ing. Nataša Riganovová. Na otázku, aká je voda, ktorá starne vo vodovodnej prípojke, uviedla:

„Pokiaľ chceme dodávať spotrebiteľom kvalitnú a zdravotne bezpečnú pitnú vodu, musíme okrem ukazovateľov kvality brať do úvahy aj kritérium doby zdržania. To znamená, ako dlho voda stojí vo vodovodnej

sieti. Už po šiestich - siedmich dňoch je riziko, že dôjde ku zhoršeniu kvality vody najmä z mikrobiologického a biologického hľadiska, ale aj z hľadiska jej fyzikálno-chemických vlastností. U vody, ktorá stojí a nie je tam dlhodobo žiaden odber, nemožno hovoriť, že je stále hygienicky zabezpečená, pretože dochádza k sekundárnej kontaminácii vody. Dezinfekčné činidlo na báze chlóru po určitom čase vyprcháva a tým stráca svoj účinok. Dochádza ku zvýšeniu mikrobiologickej aktivity. Môže dôjsť aj k rozpúšťaniu inkrustov v potrubí, k zmene pH - reakcie vody v dôsledku čoho sa menia organoleptické vlastnosti vody a tiež môže dôjsť k zvýšeniu zákalu.“

Pani inžinierka, hovoríme o stojatej vode cca po šiestich - siedmich dňoch, ale čo ak tá voda rok stojí vo vodovodnej prípojke?

„Po roku už naozaj nemožno hovoriť o pitnej vode v zmysle požiadaviek Nariadenia vlády SR číslo 354/2006 Z.z. v znení NV SR č. 496/2010 Z.z., ktoré stanovuje jednotlivé ukazovatele kvality pitnej vody a ich limity. Pri vode stojatej rok v potrubí treba otvorene hovoriť o pomnožení mikroorganizmov a minimálne zlých senzorických vlastnostiach vody. Ide najmä o zmenu pachu a chuti a farby vody. Voda môže nadobudnúť až hnilobnú chuť a zápach. Takáto voda je všetkým možným, len nie pitnou vodou!“

Je už životu nebezpečná?

„Áno, je tu riziko ohrozenia zdravia, no my s takou vodou už nevieme nič robiť, nemôžeme dávať žiadnu záruku za to, že bude zdravotne bezpečná v zmysle citovaného nariadenia vlády, pretože nespĺňa požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu. To odberateľ musí zabezpečiť podmienky kontinuálneho odberu. Inak tá voda môže ohroziť životy a zdravie ľudí! Samozrejme, platí to všeobecne, nielen pre kauzu „Kapišová“, ktorá vzbudila v médiách taký rozruch. Pre potvrdenie toho stačí, ak si človek napúšťa vodu z vodovodu do fľaše, ktorú uzatvorí. Nevie, či by sa našiel odvážlivec, ktorý by sa po roku napil takejto vody...“

(fur.)

Foto: archív redakcie a ilustračné foto internet

Pomôcky: ENVY, OIDO	Verejno- prospešné práce	Hnusný, po francúzsky	Významný povrchový zdroj pitnej vody	Pomôcky: VNA, YK, FL	Týka sa Sára	Patriace Eve	Oddelené, ohradené miesto	Americké mužské meno	Prvok, ktorý spôsobuje tvrdosť vody (zn.)				
Východoslo- venská vodárenská spoločnosť				Egoista Novinky (švéd.)									
1. časť													
Počítačové hry (ruská spoločnosť)								Nezomri	Vlak vyššej kvality				
Pomôcky: ARIZA, ALUME	Necivilizovaný človek	Rýn, po franc. Vylučoval po kvapkách					Nikel (zn.) Splietaj veniec						
Významný podzemný zdroj pitnej vody										Sukulentná rastlina	Českoslov. osobné počítače	Americký komik (Andy)	Naživo
Ión, po česky					Obilnina	Je, po angl. Čistiareň odpad. vód			Otecko, familiárne Oplietol				
Vietnamská tlač. agentúra				Vyvaluj oči Skríč			Slov. hud. skladateľ Ruský súhlas						
Okrem iného (kanc. skratka)			2. časť Oslavná báseň										
Základný a bezpečný spôsob dezinfekcie vody											Lichtenštaj- sko (MPZ) Hudobný nástroj (čes.)		
Pomôcky: LMI, AON	Pribuzný	Hrôza Nebrieždi sa				Zotieraj	Hliník (zn.) Dánske mesto			Skr. súhv. Malý lev Búra, váľa			
Ukonaj					Vlastni More (angl.)				Americká herečka Obec v okrese Bytča				
Existuje			Zariadenie na akumuláciu pitnej vody	Vpíjal Maličká Ida				Naliehavo Íl, po česky					
3. časť												Peňažná poukážka	Nie tieto
Pomôcky: NYHET, KOLMAN	Číra tekutina Čes. zákl. číslovka					Cudzia dĺžková miera Hlas kozy				Udieraj Triumf (lat.)			
Ucho, po španielsky					Jabĺko (tal.) Predložka				Poseidónov syn EČV Ostravy				
Cena za odvedenie a čistenie odpad. vody							Táral (hov.) Cena za výrobu a distr.vody Sídlo v Španielsku						
Pečeňová paštéta						Duša u st. Egyptánov Neón (zn.)			Vokalizovaná predložka Očná choroba seniorov			Závisť, po anglicky	Operenec
Pomôcky: VPDM, VIL	Produkt vznikajúci pri čistení odpadovej vody	Laboatórium pitných vód			Nitkovitý útvar tela Zvierací rev					Plač (expr.) Tajná írsko organizácia			
Holandská letecká spoločnosť				Rieka, do ktorej sa vypúšťa vyčistená voda Verejný vodovod									
Tlačová agentúra USA			Osobné zámeno			4. časť							
Rímskych 55			Verejná kanalizácia			Bezhrbá ťava					Označenie lietadiel Sýrie		

POZOR!
NEPREHLIADNITE!

Zariadenie pre diaľkový odpočet stavu vodomera

NOVINKA
pre zákazníkov

Patrite k tým, ktorí:

- majú radi presnosť a nie odhady,
- majú neprístupný vodoměr (napr. v pivničných priestoroch),
- uvítajú pokrok a techniku,
- dôverujú v číselných meraniach viac technike ako človeku?

Čo je potrebné urobiť?

1. Navštíviť príslušné zákaznícke centrum VVS, a.s.
2. Podpísať objednávku na zakúpenie modulu Waveflow.
3. Uhradiť kúpnu cenu zariadenia.
4. Dohodnúť termín montáže s pracovníkom VVS, a.s., ktorý Vás bude kontaktovať.

Ponúkame Vám

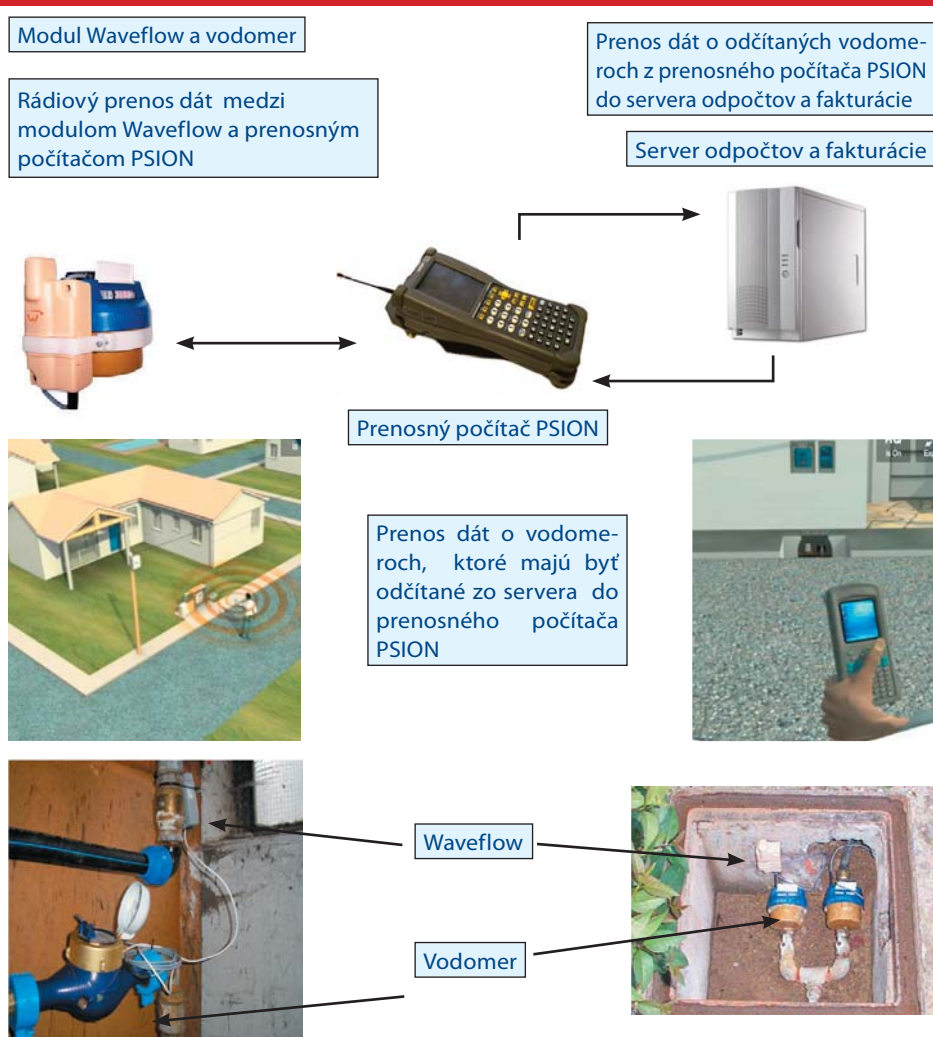
- možnosť diaľkového odpočtu spotreby pitnej vody bez potreby fyzického vstupu do Vašich objektov (vodomerná šachta, pivničné priestory a pod.) prostredníctvom systému pre mobilný diaľkový odpočet vodomeroch,
- presnosť odčítania stavov spotreby pitnej vody,
- záručnú dobu zariadenia 6 rokov,
- bezplatnú výmenu vodomera (ak je to potrebné) za typ, ktorý umožňuje diaľkový odpočet,
- odberné miesto vybavené vodomermom s impulzným výstupom a modulom Waveflow,
- odstránenie problémov s odčítaním stavov v zaplavených šachtách.

Cena zariadenia s DPH je:

- pre domový vodoměr 172 EUR
- pre priemyselný vodoměr 207 EUR

Princíp mobilného diaľkového odpočtu vodomeroch

Obrázky majú informatívny charakter.

www.vodarne.eu

Prinášame Vám to najcennejšie...

